

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет**

Всеукраїнська науково-практична конференція

**«ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ
СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»**

23-24 березня 2023 року

ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Івано-Франківськ, 2023

© Педагогічний факультет ХДУ, 2023

Інтеграція науки і практики в умовах модернізації спеціальної освіти України: збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції 23-24 березня 2023 року / за заг.ред. С.Д.Яковлевої, Н.В.Кабельнікової. Івано-Франківськ, 2023. 379 с.

Електронне наукове видання підготовлено за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інтеграція науки і практики в умовах модернізації спеціальної освіти України», яка відбулась на базі педагогічного факультету Херсонського державного університету 23-24 березня 2023 року.

Збірка складається з тез фахівців зі спеціальної педагогіки та спеціальної психології, що присвячені актуальним проблемам організації освітньо-корекційного процесу з дітьми з особливими освітніми потребами у закладах спеціальної та загальної освіти з інклюзивним навчанням.

За зміст публікацій та достовірність даних несуть відповідальність автори

Редакційна колегія:

Яковлева С.Д., докторка психологічних наук, професорка

Миронова С.П., докторка педагогічних наук, професорка

Кабельнікова Н.В., кандидатка педагогічних наук, доцентка,

Ільїна Н.В., кандидатка педагогічних наук, доцентка

Ляшко В.В., кандидатка психологічних наук, доцентка

Меліхова В.В., кандидатка педагогічних наук, доцентка

Дрозд Л.В., кандидатка психологічних наук, ст. викладачка

Рецензенти:

Примакова В.В., докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри теорії й методики виховання, психології та інклюзивної освіти КНВЗ «Херсонська академія неперервної освіти»;

Ласточкіна О.В., кандидатка пед. наук, доцентка кафедри логопедії Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Затверджено рішенням вченої ради Херсонського державного університету (протокол № 13 від 29.05.2023).

ЗМІСТ

Спеціальна педагогіка

Анісімова О.Е. ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ.....	10
Бабаніна І.О. СУЧАСНІ МЕТОДИ КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОТОРНОЮ АЛАЛІЄЮ.....	14
Бажан С.О. НАПРЯМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З АУТИЧНИМ СПЕКТРОМ ПОРУШЕНЬ.....	17
Басай О.А. ДІАГНОСТИКА МОВЛЕННЕВОЇ СЛУХОВОЇ АГНОЗІЇ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	20
Бозоян М.А. РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	26
Боряк О.В. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 016 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА.....	28
Гаяш О.В. МЕТОДИ І ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ.....	32
Горбатюк О.Л. ДО ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	37
Горлачов О.С. АУДІОВЕРБАЛЬНА ТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ.....	40
Григоренко Т.В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СИСТЕМІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	43
Даніелян Л.Р. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ПЕРШОКЛАСНИКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	44
Докучина Т.О. РОЛЬ МОБІЛЬНОСТІ У КАР'ЄРНОМУ ЗРОСТАННІ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	47
Євдокимов С.О. ПОБУДОВА ШТУЧНИХ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ НА ОСНОВІ ТЕОРІЇ МОТИВАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ВИВЧЕННЯ, СФОРМОВАНИХ З ДИТИНСТВА.....	50
Зарудна Л.А. РОЛЬ ПРАЦІ У ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	53

Ігнат О.В. ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	58
Ільїна Н.В. ПРОЦЕСИ СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ДИТИНИ.....	61
Кирста Н.Р. ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ В ЗДО.....	65
Кіндрачук Н.М. ЗНАЧЕННЯ ГУМАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ЛОГОПЕДА НА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.....	68
Кабельнікова Н.В. КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО АБІЛІТАЦІЇ МОВЛЕННЄВОЇ ФУНКЦІЇ У ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ З НАСЛІДКАМИ ОРГАНІЧНОГО ПОШКОДЖЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ..	71
Камишна О.А. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЕТ-ТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	76
Колишкін О.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУПРОСТОРІ	80
Колокот М.Б. РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ТА БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СТВОРЕНІ ПРОСТОРУ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЛЯ ПОТРЕБ ОСОБЛИВИХ ДІТЕЙ.....	85
Кравець Ю.О. ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	88
Круглик О.П. РОЗВИТОК МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	91
Курбака В.Є. ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДОШКІЛЬНИКАМИ З ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	93
Литвиненко І.О., Горшкова Н.О. НАПРЯМИ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА.....	96
Литвиненко О.О. КОРЕКЦІЯ ПОРУШЕНЬ УСНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ.....	102
Луньова М.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУ.....	108
Малахова О.О. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗНМ.....	112
Макарова А.П. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	

«РАНКОВЕ КОЛО» У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	116
Марченко І.С. МОЖЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	121
Маршалик О.Г. АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ПЕРШОКЛАСНИКІВ З ООП В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ.....	128
Матвєєва Н.О. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	132
Меліхова В.В. НАПРЯМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ В РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	137
Матвійчук І.І. ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ГЕОГРАФІЇ УЧНЯМИ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	140
Миронова С.П. УРАХУВАННЯ РІВНІВ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАННІ.....	143
Михальська С.А. ГОТОВНІСТЬ ДІТЕЙ З ТИПОВИМ РОЗВИТКОМ ТА ЇХ БАТЬКІВ ДО МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	146
Москаленко О.Л. ПРОЯВИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ.....	150
Мусієнко В.С. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	154
Пасюра Ю.В. МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ СТИМУЛЯЦІЇ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ.....	158
Пахомова Н.Г., Вовк З.М. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АДЕКВАТНОЇ САМООЦІНКИ У ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	161
Посуховська А.С. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ В УЧНІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	167
Потомаха Т.Л. КОРЕКЦІЯ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ДІАГНОСТИКО-КОРЕКЦІЙНИХ ГРУП.....	170
Прокопенко А.А. ОСОБЛИВОСТІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ОТОЧУЮЧИМ СВІТОМ ДІТЕЙ З ООП.....	175
Прохоренко Л.І. СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА УКРАЇНИ У ВИМІРАХ МИРУ ТА ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИРІШЕННЯ.....	180

Раєвська І.М. ПРОФІЛАКТИКА ТРУДНОЩІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ГЕОМЕТРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З ДИСЛЕКСІЄЮ.....	186
Ревуцька О.В., Бредун Т.В. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ВЕКТОРИ В КОРЕКЦІЇ ЗУБОЩЕЛЕПНИХ, МІОФУНКЦІОНАЛЬНИХ ТА МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ.....	190
Рябич Т.Г. МІЖСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ ПІДЛІТКІВ З АУТИСТИЧНИМ СПЕКТРОМ ПРОЯВІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ.....	194
Сасенко Т.А., Шульженко Д.І. ДИЗОНТОГЕНЕЗ ПСИХОМОТОРНОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА.....	199
Самойленко І.О. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У СПІВПРАЦІ ФАХІВЦІВ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: ВІРТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВЗАЄМОДІЇ.....	203
Сахарнацька О.М. РОЗВИТОК СЛУХО-МОВЛЕННЄВОЇ УВАГИ ТА ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗПР.....	207
Синиця А.О. КЛІНІКО-ПСИХО-ЛОГОПЕДИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ.....	212
Сичова Є.І. ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	217
Старинська О.В. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ООП.....	220
Стасюк Д.М. МОДЕРНІЗАЦІЯ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ООП ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	223
Страханова Г.В. ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ.....	228
Стребна О.В., Роздорожня В.В. ПІДТРИМКА ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ОНЛАЙН-НАВЧАННІ.....	232
Супрун Д.М. ПИТАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ ПРИ ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	237
Філіпова І.В. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ОПАНУВАННЯ НАВИЧКОЮ ПИСЬМА.....	242
Федоткіна Л.А. НАДАННЯ КОМПЛЕКСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ДІТЯМ З ПОРУШЕННЯМ РОЗВИТКУ.....	245
Форосян О.І., Кібкало Д.С. КОРЕКЦІЙНА РОБОТА З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ.....	251

Таким чином, можна засвідчити, що підлітку з аутизмом важливо знаходитися у шкільному інклюзивному середовищі за умови його підготовленості до школи батьками і вчителями. Тоді у дитини буде можливість соціалізуватись і навчитись спілкуванню з однолітками.

Список використаних джерел:

1. Воспитание и обучение детей и подростков с тяжелыми и множественными нарушениями развития: программно-методические материалы/ Под ред. И.М.Бгажноковой. М.: Гуманитар. центр «ВЛАДОС», 2007. 239 с.
2. Никольская О.С. Трудности школьной адаптации детей с аутизмом. *Особый ребенок: исследования и опыт помощи*. М.: Центр лечебной педагогики. Тервинф, 1998. Вып 1.
3. Никольск О, Фомина Т., Цыпотан С. Вместе с учителем. Ребенок с аутизмом в обычной школе. *Газета «Первое сентября»*. 2002. № 7,8,9.
4. Шульженко Д. І. Аутизм – не вирок. Львів: Кальварія, 2010. 224 с.
5. Що таке комунікація. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-8952.html>.

УДК: 376.42

Сасенко Т.А.

аспірантка

Українського державного

університету імені Михайла Драгоманова

Шульженко Д.І.

науковий консультант,

доктор психологічних наук,

професор кафедри психокорекційної педагогіки

Українського державного

університету імені Михайла Драгоманова,

м. Київ, Україна

ДИЗОНТОГЕНЕЗ ПСИХОМОТОРНОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА

Імплементация міжнародних правових норм в український загальноосвітній простір призвела до трансформаційних змін в освітній парадигмі. На сьогодні пріоритетним вектором освітньої політики в нашій державі є інклюзивна освіта, підґрунтям якої виступає соціальна модель сприйняття осіб з порушеннями психофізичного розвитку. Досить потужно набирає обертів розбудова інклюзивного середовища в закладах загальної середньої освіти для дітей різних нозологічних груп.

Однією з найрозповсюдженіших генетичних аномалій у світі є синдром Дауна. В Україні, згідно з даними Центру медичної статистики МОЗ, щороку народжується від 200 до 300 дітей з синдромом Дауна. Всесвітня організація охорони здоров'я надає наступні статистичні дані: Європейський показник досягає 9000 новонароджених з цією генетичною аномалією; Сполучені Штати Америки реєструють щороку 5500 дітей окресленої категорії. Враховуючи такі високі показники, наукова проблематика, пов'язана з вивченням особливостей психофізичного розвитку, пошуком діагностичних критеріїв, розробкою корекційно-розвиткового впливу для дітей з синдромом Дауна все більше привертає увагу закордонних та вітчизняних дослідників.

Дослідження дизонтогенезу психічного розвитку у дітей з синдромом Дауна є досить актуальним, адже розуміння структури дефекту сприяє якісному формуванню корекційно-розвиткової програми, пошуку більш впливових методів та прийомів навчання й виховання дітей цієї нозологічної групи.

Дослідженню особливостей розвитку, патогенетичних механізмів, шляхів корекційно-розвиткового впливу при синдромі Дауна присвячено ряд наукових досліджень вітчизняних вчених, зокрема О. Гаяш, І. Гладченко, О. Ковтуна, А. Колупаєвої, С. Кубіцького, О. Максименко, Н. Пахомової, А. Савицького, О. Таранченко та інших.

Синдром Дауна – це хромосомна аномалія, що характеризується особливостями фізичного та розумового розвитку. До зовнішніх ознак цієї аномалії відносять: специфічну будову очних щілин з наявністю епікантуса; укорочення черепа; укорочення кінцівок; плоскі обличчя, перенісся та потилицю; деформацію грудної клітини; поперечну долонну складку; аномалії будови зубного ряду; м'язову гіпотонію; надмірну рухливість суглобів. Окрім зазначених особливостей дітям з синдромом Дауна характерні порушення інтелектуального розвитку різного ступеня вираженості, затримку психомоторного розвитку.

Відповідно до класифікації В. Лебединського при синдромі Дауна спостерігається дизонтогенез психічного розвитку за типом загального стійкого

недорозвитку. В цьому випадку спостерігається тотальний недорозвиток та виражена незрілість мозкових систем. Цей тип дизонтогенезу характеризується інертністю всіх психічних процесів, слабкістю замикальної функції кори головного мозку та зниженою пізнавальною активністю.

Загальний моторний розвиток дітей цієї категорії уповільнений, що обумовлено вираженою м'язовою гіпотонією та надмірною рухливістю суглобів. Опанування навичок сидіння, повзання, ходьби, бігу значно відстають від усередненої норми. Своєю чергою пізнє формування моторики негативно впливає на пізнання навколишнього, отже розвиток когнітивної сфери у дітей цієї нозологічної групи відбувається в змінених умовах.

Враховуючи той факт, що в структурі дефекту при синдромі Дауна наявні порушення інтелектуального розвитку, спостерігається недорозвиток всіх операцій мислення, короткотривалої слухомовленнєвої пам'яті, довільної уваги, а також засвоєння просторових та часових уявлень. Структура порушень пізнавальної діяльності має комплексний характер (Г. Кукуруза, 2014). Проте, сильною стороною цих дітей є зорове сприйняття, зорова пам'ять, наслідувальна діяльність та швидке встановлення соціально-емоційного контакту.

Особливості ненормованого комунікативно-мовленнєвого розвитку у зазначеної категорії дітей пов'язані з дискоординацією рухів артикуляційного апарату, несформованістю їхнього моторного планування, анатомо-фізіологічними порушеннями будови артикуляційного апарату, а також порушеннями операцій мислення й зниженням пізнавальних процесів. Так, перші слова у дітей з синдромом Дауна з'являються близько двох років, розуміння мовлення в дошкільному віці обмежене соціально-побутовою тематикою, проста фраза формується в середньому та старшому дошкільному віці. Навіть після появи фразового мовлення, виявляють грубі порушення граматичної сторони мовлення, повільне накопичення лексичного запасу, його ускладнену актуалізацію, несформованість узагальнювальних понять, недоліки фонетико-фонематичної сторони мовлення.

Поряд з цим, діти окресленої категорії під час спілкування користуються мімічними засобами та жестами. На відміну від дітей з олігофренією, при синдромі Дауна дітям важливо підтримувати емоційний контакт з іншими людьми, вони прагнуть до обіймів й постійної невербальної взаємодії з оточенням. Підсумовуючи вищезазначені дані, можна зробити висновок, що дітям з синдромом Дауна властивий системний недорозвиток мовлення, отже порушено формування всіх компонентів мовлення.

Особливості дизонтогенезу при синдромі Дауна мають негативний вплив на формування навичок обслуговування. Діти з цією генетичною аномалією досить тривалий час залишаються інфантильними у вирішенні побутових завдань. Під час догляду за власним тілом, відвідування туалету, приймання їжі діти потребують втручання з боку дорослого. Ця сфера розвитку, як і всі попередні, потребує систематичного корекційно-розвиткового впливу.

Слід зазначити, що дітям цієї категорії характерні специфічні особливості аналізу та синтезу інформації, що надходить із зовнішнього та внутрішнього середовища. Мозок за таких умов не здатний оформлювати отриману інформацію у образи, а образи у поняття. Окрім цього така дисфункція сенсорно-інтегративних процесів призводить до фрагментарності сприйняття навколишньої дійсності.

Таким чином, дослідження дизонтогенезу психомоторного розвитку у дітей з синдромом Дауна дозволило нам зробити наступні висновки. Структура порушень психофізичного розвитку у дітей з синдромом Дауна має системний характер. Порушення психомоторного розвитку мають взаємний вплив: затримка моторного розвитку обмежує пізнавальний та мовленнєвий розвиток; інтелектуальні порушення мають негативний вплив на формування вищих психічних функцій. Отже, моторні, когнітивні, пізнавальні функції формуються у повільному темпі, хоча зберігається поетапність розвитку. Діти із зазначеною аномалією потребують постійного психолого-педагогічного супроводу та корекційно-розвиткового впливу.

Перспективи подальшої розробки досліджуваної теми полягають у пошуку методів та прийомів корекційно-розвиткової роботи, дослідженні особливостей психолого-педагогічного супроводу дітей різних вікових груп з синдромом Дауна.

Список використаних джерел:

1. Ковтун Р. А. Психологічні особливості проявів комунікативних здібностей дітей 6-11 років із синдромом Дауна : автореф. дис. ...канд. психол. наук : 19.00.08. Запоріжжя, 2011. 16 с.
2. Пахомова Н. Г. Методичні основи формування невербальної комунікації у дітей дошкільного віку із синдромом Дауна. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації. Суми, 2019. С. 91–94.
3. Савицький А. М. Особливості раннього розвитку дітей з синдромом Дауна. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університету: Серія соціально-педагогічна. № 20.* Кам'янець-Подільський, 2012. С. 178–185.
4. Саєнко Т.А. Особливості організації корекційно-розвиткового процесу для дітей з синдромом Дауна на різних вікових етапах їхнього розвитку. *Науковий журнал Хортицької національної академії. Серія: педагогіка. Соціальна робота.* Випуск 2 (5). Запоріжжя, 2021. С. 154-161.
5. Чеботарьова О. В., Гладченко І. В., Ліщук Н. І. Дитина із синдромом Дауна. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 48 с.

УДК 376.064.1-053.2-056.36:004

Самойленко І.О.
асистентка кафедри
прикладної психології та логопедії
Бердянський державний педагогічний університет
м. Запоріжжя, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У СПІВПРАЦІ ФАХІВЦІВ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: ВІРТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВЗАЄМОДІЇ

У сучасному світі цифрові інструменти виконують все більш важливу роль у житті людей. Вони допомагають у розвитку нових знань та навичок, а також у спілкуванні один з одним. Сьогодні великого значення набуває використання даних інструментів для співпраці фахівців з батьками дітей з особливими освітніми потребами (ООП).